

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
ЩОДО ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ**

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи 6УА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»
Коцюба В.Ю.

Керівник *(прізвище та ініціали)*
Філіппова В.Д.
(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
державного управління і
місцевого самоврядування
Вікторія Філіппова
“ ” 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
Коцюбі Віктору Юрійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Шляхи вдосконалення державної політики щодо підтримки малого бізнесу в Україні
керівник роботи Філіппова Вікторія Дмитрівна, д. держ. упр., професор.
затверджена наказом закладу вищої освіти від 16.09.2025 р. № 434-с
2. Строк подання студентом роботи грудень 2025 року
3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні документи, підручники, посібники, наукові статті, монографії, мережа Інтернет, дані Державної служби статистики України
4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні засади державної політики підтримки малого бізнесу. Аналіз сучасного стану державної підтримки малого бізнесу (на прикладі Херсонської області). Шляхи вдосконалення державної політики щодо підтримки малого бізнесу
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 8 таблиць та 4 рисунка

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Вікторія ФІЛІПОВА, доцент</i>	<i>16.09.2025 р</i>	
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталія КРЕТОВА, провідний фахівець</i>		

7. Дата видачі завдання 16.09.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>16.09.2025-19.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>20.09.2025-24.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>25.09.2025-14.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>15.10.2025-28.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>29.10.2025-16.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>17.11.2025-23.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>24.11.2025-26.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>27.11.2025-07.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>08.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
10.	Захист роботи в ЕК		

Здобувач _____ Віктор КОЦЮБА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Вікторія ФІЛІПОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Коцюба Віктор. Шляхи вдосконалення державної політики щодо підтримки малого бізнесу в Україні. - Рукопис. Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2025.

У дослідженні висвітлено теоретико-методичні та прикладні аспекти реалізації державної політики підтримки малого бізнесу в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Розкрито сутність малого бізнесу як об'єкту публічного управління, проаналізовано нормативно-правове забезпечення та механізми державного регулювання. Проведено детальний аналіз сучасного стану малого бізнесу в Україні та Херсонській області. Здійснено порівняльну оцінку ефективності кредитних («5-7-9%») та грантових («Робота») інструментів підтримки. Досліджено діяльність Департаменту розвитку економіки ХОБА в умовах кризи. Узагальнено міжнародний досвід (зокрема Грузії, Естонії, Ізраїлю та Польщі) та обґрунтовано шляхи вдосконалення державної політики: законодавче закріплення декларативного принципу, створення регіональних грантових фондів, запровадження страхування воєнних ризиків та створення «Проектного офісу» для супроводу бізнесу. Матеріали роботи будуть корисними для органів публічної влади при розробці регіональних програм відновлення деокупованих територій та вдосконалення механізмів взаємодії влади з бізнесом.

Ключові слова: публічне управління, державна політика, малий бізнес, воєнний стан, грантова підтримка, дерегуляція, страхування ризиків, регіональний розвиток, відновлення.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ	9
1.1. Малий бізнес як об'єкт публічного управління	9
1.2. Нормативно-правове забезпечення державної політики у сфері підтримки малого бізнесу в Україні.....	19
1.3. Механізми та інструменти державного регулювання розвитку підприємництва	25
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	34
2.1. Аналіз розвитку малого бізнесу в Україні в умовах воєнного стану	34
2.2. Дослідження діючих державних програм підтримки (програми «Доступні кредити 5-7-9%», «єРобота», «Власна справа»).....	42
2.3. Визначення особливості діяльності органів публічної влади щодо підтримки бізнесу на регіональному рівні (на прикладі Департаменту розвитку економіки ХОВА).....	49
Висновок до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ	59
3.1. Напрями вдосконалення нормативно-правового регулювання та малого бізнесу на основі закордонного досвіду	59
3.2. Розвиток грантових програм та механізмів страхування воєнних ризиків	62
3.3. Впровадження цифрових інструментів взаємодії влади та бізнесу.....	70
Висновки до розділу 3	74
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. Малий бізнес традиційно відіграє роль фундаменту соціально-економічному розвитку країни, забезпечуючи створення робочих місць, наповнення місцевих бюджетів та соціальну стабільність. Однак, в умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України, умови функціонування підприємництва зазнали катастрофічних змін. Руйнування логістичних ланцюгів, знищення активів, окупація територій та масова міграція населення поставили малий бізнес перед загрозою зникнення.

У цих умовах традиційні механізми державної підтримки, які діяли до 2022 року (дерегуляція, консультаційна підтримка, здешевлення кредитів), виявилися недостатньо ефективними для вирішення безпрецедентних викликів воєнного часу. Виникає гостра потреба у трансформації державної політики: переході від пасивного сприяння розвитку до активних антикризових заходів, грантової підтримки відновлення та страхування воєнних ризиків для малого бізнесу.

Особливої актуальності набуває питання функціонування державної політики підтримки малого бізнесу для деокупованих та прифронтових територій, таких як Херсонська область, де бізнес стикається зі специфічними безпековими та інфраструктурними проблемами. Необхідність пошуку нових, дієвих шляхів вдосконалення державної політики підтримки малого бізнесу задля повоєнного відновлення територій зумовлює актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та прикладних аспектів державної політики підтримки підприємництва, зробили такі вчені, як: У. Бережницька, А. Дядін, С. Іванов, Я. Жаліло, Н. Казюка, П. Куцик, Е. Лібанова, Є Шекета, та інші. Проте, незважаючи на наявні напрацювання, питання адаптації механізмів державної підтримки до специфіки деокупованих територій потребують подальшого вивчення.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення державної політики підтримки малого бізнесу в Україні з урахуванням викликів воєнного стану та необхідності відновлення деокупованих територій.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- для визначення основних напрямів державної політики щодо сфери малого бізнесу розкрити його сутність як об'єкту публічного управління;
- проаналізувати існуюче нормативно-правове забезпечення та систематизувати державну політику у сфері підтримки малого бізнесу;
- дослідити стан розвитку малого бізнесу в Україні та Херсонській області в умовах воєнного стану;
- зробити аналіз діючих державних програм підтримки малого бізнесу;
- визначити шляхи вдосконалення державної політики підтримки малого бізнесу з урахуванням існуючих міжнародних практик.

Об'єктом дослідження є державна політика підтримки малого бізнесу в Україні.

Предметом дослідження є механізми, інструменти та шляхи вдосконалення державної політики підтримки малого бізнесу в умовах воєнного стану.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, що забезпечили достовірність отриманих результатів: *системний аналіз* - для дослідження структури та механізмів державної політики підтримки підприємництва; *аналіз і синтез* - для опрацювання нормативно-правової бази та теоретичних джерел; *статистичний метод* - для оцінки динаміки розвитку суб'єктів малого підприємництва в Україні та регіоні; *порівняльний аналіз* - для зіставлення ефективності різних інструментів підтримки (кредитних та грантових); *графічний метод* - для візуалізації статистичних даних та структурних схем.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані в роботі пропозиції та рекомендації можуть бути використані органами публічної влади для підвищення ефективності регіональних програм розвитку підприємництва. Зокрема, результати аналізу діяльності Департаменту розвитку економіки Херсонської обласної державної адміністрації та пропозиції щодо створення цифрової платформи «Бізнес-відновлення» мають прикладний характер і можуть бути впроваджені в практику діяльності Департаменту.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 86 сторінок. Робота містить 8 таблиць та 4 рисунка. Список використаних джерел налічує 61 найменування.